

Bränningen

Medlemsblad för Söderhamns Kust- och skärgårdsförening

Specialnummer 2008

I detta specialnr: kan du läsa om...

**Årsmötet den 13 mars kl 1900
SMS-lokalen**

**Fiskaremuseet Gäddan
På Hambreusgatan**

**Svartsundsrännan klar
Sammanfattning av det 3,5 år
långa projektet.**

**Att vara medlem i Kust &
Skärgårdsföreningen**

Söderhamns Kust- och skärgårdsförening

Kontaktpersoner

Ordförande

Lennart Andersson

lennart.andersson@soderhamn.com

0270-285539, 0270-33030, 070-8168411

Kassör

Barbro Olsson

barbro.olsson@soderhamn.com

0270-14915, 0270-60573, 073-0235755

Sekreterare

Hans Fryklund

hans.fryklund@soderhamn.com

0270-14082, 0270-281108, 070-5424855

Redaktör Bränningen

Lennart Andersson

Sture Claesson

Hans Fryklund

Hemsidor

www.skargardsforeningen.se

www.svartsundsranan.se

E-post

info@skargardsforeningen.se

Övriga styrelsemedlemmar:

Björn Eriksson, Johnny Andersson, Astrid Forslund,

Bengt Hedman, Tage Enström. Ersättare:

Stig Hedman, Stig Berglund, Raoul Kullberg, Görgen
Larsson.

Välkommen till Årsmötet 2008

Torsdag 13 mars kl 1900

SMS Klubblokal

Program

Sedvanliga årsmötesförhandlingar.
Rapporter från projekten
Gäddans bodar och sista etappen av Svartsundsprojektet.
Kaffe med smörgås .
Underhållning

Gamla och Nya medlemmar

Välkomna !

Fiskarmuseet Gäddan i vinterskrud

Fiskarbostaden och museet på Öster

- Östra kvarteret = fiskarestán där stadens alla fiskare bodde.
- Östra Storgatan ser ut nu som på 1800-talet.

Fiskarebostaden, kvarteret "Gäddan", inköptes 1997 av Söderhamns Kust & Skärgårdsförening. Det är numera den bäst bevarade gården på Öster. Den del av huset som ligger längs Östra Storgatan byggdes i början på 1800-talet (kanske tidigare). Vinkelbyggnaden, längs Hambreusgatan, uppfördes efter den stora branden 1876. Då behövdes bostäder till alla hemlösa efter branden. Det låga uthuset längs Hambreusgatan är gammalt och har innehållit skomakeriverkstad, smedja, stall och vedbod.

Under senare hälften av 1800-talet tillhörde huset fiskare- och skeppssläkten Törnberg.

Det fanns även lots och skeppsbyggmästare i släkten Törnberg.

Till huset hörde från början en sjöbod nere vid Söderhamnsån, där det låg en rad

andra sjöbodar också. Tomten är 10 m bred och innan järnvägen byggdes, nådde den ända ner till ån, 63 m. Tomtarealen var 631 Kvm. När järnvägen byggdes på 1880-talet kapades tomterna och sjöbodarna togs bort.

En fiskarefamilj här på Öster bodde ute i skärgården från vår till höst. Barnen fick börja skolverminen en månad senare än andra barn i staden. Fiske var en viktig näring och många försörjde sig på främst strömmingsfiske på den här tiden. På vintern var det andra sysslor som fick ta över, t.ex. båtbyggnation, trädgård, brädgårdsarbete eller hantverk av olika slag. Att tillverka och laga fiskredskap var också nödvändigt.

Efter Törnberg köpte familjen Laurin huset i början av 1900-talet. De ägde huset tills Skärgårdsföreningen fick köpa det 1997. Nu är det utformat till fiskaremuseum och utställningslokal.

I museidelen kan man se hur en fiskare bodde och hade det ordnat på 1800-talet. Här, i ett rum och kök, bodde en familj bestående av mor, far och sex barn.

I utställningsdelen visas olika utställningar som har med skärgård och fiske förr och nu att göra. Föreningen innehar en omfattande och varierande bildskatt som gör att olika teman kan presenteras vid olika tillfällen.

Allmänheten har under året många möjligheter att komma och titta på museet. Varje torsdag-eftermiddag efter mid-sommar till mitten på augusti är museet öppet.

Det går också att beställa tid för grupper. Kontakta någon av de som finns på sidan 2. Det finns många med i

styrelsen som kan ställa upp för guidning.

Sture Claesson

Svartsundsrännan

*I Svartsundets vikar och stränder
I minnet det alltjämt finns kvar
Med den grönskande prakt som
förgyller din led
Du kanal där du slingrar dig
fram
Och ofta man stäven dit vänder
På sin farkost när vågorna drar....*

Så beskriver Nisse Haglund Svartsundsrännan i sin sång "Svartsundets stränder". Nisse Haglund deltog på invigningen av Etapp 1 och sjöng sin egen sång till ackompanjemang av Tage Enström och Torsten Wernersson.

Bakgrunden till restaureringen av Svartsundsrännan denna gång är Torbjörn Anderssons motion på årsmötet 2004, då han föreslog att något måste göras åt Svartsundsrännan.

Det är inte första gången som Rännan muddras. Det finns dokumenterat ett flertal tillfällen under 1800-talet (1873 och 1893). 1914 tog Gabriel Nordgren initiativet och skrapade ihop 1000 kr som den muddringen beräknades kosta. 1928 gjordes en väldigt omfattande renovering då man gjöt betongkanter längs båda sidorna av kanalen. Tyvärr använde man sig av grus från platsen som innehöll för mycket jord varför livslängden inte blev så

så långlivad. Under resten av 1900-talet har många försök till upprustning varit på tal, men aldrig kommit till konkret handling.

1957 motionerade herrarna Söderberg och Lindeborg från Sandarne till Söderhamns fullmäktige om att

”Svartsundsrännan bör rensas och bryggor byggas”. Drätselkammaren fick i Juni 1957 uppdraget att utreda förslaget. 11 år senare i sept. 1968 presenterade drätselkammaren förslaget, som innebar en upprustning som skulle kosta 100 000:- varav Söderhamns kommun skulle betala 40 000:-, Norrala kommun 20 000:- och AMS 40 000:-. Varför det inte blev något av förslaget har vi ej kunnat ta reda på. Är det någon som vet är vi tacksam om ni kontaktar någon i Kust & Skärgårdsföreningen.

1985 gjorde kommunen en akut muddring av Rännan från is. En hel del av betongsidorna hade rasat ner i Rännan och var till stora hinder.

Förslaget som presenterades 1968 var utfört av Ståhles ingenjörbyrå från Gävle. De ritningarna och beräkningarna har legat till grund, för de planer som upprättades för den nu utförda restaureringen.

Efter årsmötet 2004, tillsatte styrelsen en arbetsgrupp som bestod av Raoul Kullberg, Hans Fryklund, Björn Eriksson, Lennart Andersson och initiativtagaren Torbjörn Andersson. Efter ett antal möten och träffar med markägare, kommunen och representanter för Länsstyrelsen konstaterades att en Miljökonsekvensbeskrivning måste upprättas. Den startade på hösten 2004 och lämnades in till Miljödomstolen i April 2005. Efter domstolsförhandlingar i Söderhamn i Oktober 2005 där ett 25-tal intresserade deltog, fattade Miljödomstolen så småningom sitt beslut, i november, att det var klart att starta, enl. de inlämnade handling-

arna.

En hektisk tid blev det mellan beslutet och den 18 december, vilket var det datum som styrelsen satt upp för beslut om igångsättningen. 300 000 kr var beloppet som måste skaffas för att den 1:a etappen skulle kunna ros i hamn. Men företagare och enskilda var på hugget och på drygt 2 veckor hade beloppet säkrats. Det innebar att starten den 9 jan med STUCAB som entreprenör kunde köras som planerat.

Domstolsdeltagarna på besök ute vid Rännan.

Rännan täpptes till i båda ändarna, varefter allt vattnet pumpades ut. Därefter startade grävningarna. Stundtals var det upp till 4 grävmaskiner, hjullastare och dumprar igång. Upplagsplats blev parkeringen som under ett halvår var navet i hela projektet. Många problem tillstötte under resans gång, men alla kunde lösas på bästa sätt. Invigningen av Etapp 1 skedde den 10 juni av Eva Tjernström och Landshövding Christer Eirefelt.

Återplantering och sådd har utförts Kust & Skärgårdsföreningen i samarbete med Resurscentrum. 311 nya träd och buskar har planterats.

Till muddringarna av Norra och Södra infarten saknades det pengar vid starten i Jan 06. Många turer har det varit med Länsstyrelsen, EU Mål 2 Norra och kommunen. Till slut gick Söderhamns kommun in och garanterade muddringarna och fick dessutom till slut stöd även från EU Mål 2 Norra.

Den sista etappen, muddringen av Södra inloppet startade i slutet på oktober 07. Kust & Frakttjänst hade delvis tur med vädret och skapligt vatten-

stånd. Det underlag som fanns från 1968, stämde dock inte så bra. Bottensegmentet var betydligt hårdare än beräknat, och jobbet därmed besvärligare. 10 dagar mer än beräknat och därvid också betydligt kostsammare än avsett.

Projektet avslutades den 3 dec 2007 då det sista lasset dumpades i havet utanför den södra infarten.

På vår hemsida www.svartsundsrrannan.se finns sammanfattning av projektet, bilder och kostnadsredovisning.

Att projektet har kunnat genomföras får vi tacka alla inblandade, Söderhamns kommun, EU Mål 2, företagare, föreningar och enskilda. Vår förhoppning är nu att det skall dröja kanske 20 år, innan nästa insats måste göras. Allt hänger dock på hur klimatförändringarna påverkar havsnivån. Det kanske blir "havshöjning" istället för landhöjning istället:

Kust & Skärgårdsföreningen

Lennart Andersson, Hans Fryklund, Raoul Kullberg, Björn Eriksson och Torbjörn Andersson.

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening

Föreningen bildades 1982 och har som sin uppgift att värna om kustens miljö och dess kulturarv. Vara observant på de känsliga naturområdena. Samarbeta med andra organisationer och kommunala organ för ett rikare friluftsliv.

Restaureringen av Svartsundsrännan är ett bra exempel på en uppgift som stämmer överens med stadgarna.

Föreningen leds av en styrelse på 9 personer och ett antal ersättare. Förutom styrelsemöten 1 ggr i månaden hålles ett medlemsmöte på hösten och Årsmöte i Mars. Oftast deltagar också föreningen i en rad arrangemang, sommar som höst i samarbete med andra organisationer.

Föreningen äger och driver Fiskaremuseet Gäddan som beskrivs på annan plats i bladet.

Just nu arbetar en grupp med att färdigställa bodarna som är en av de äldsta husen på Öster.

4 rum skall inredas med olika teman omkring fisket. Ett 5:e rum skall upplåtas för utställningar av konst eller hantverk med anknytning till Skärgård och fiske.

Här monterar några medlemmar in innanfönster i fiskarbostaden.

Ett tak skall också byggas som skall skydda två båtar som är typisk för området.

Vi behöver som alla andra föreningar medlemmar. Idag är det närmare 250 betalande medlemmar, men målsättningen är minst 300. Vi behöver också aktiva medlemmar som engagerar sig i verksamheten.

Fotobok om Svartsunds-rännan

Vi har tagit fram en Fotobok om restaureringen av Svartsunds-rännan. Boken är på c:a 40 sidor och innehåller ett 80 tal bilder, från Svartsunds-rännan förr och nu. **Boken**

kostar 550:- och kan beställas fram till **den 24 mars**. Boken finns för påseende på Biblioteket.

Beställ via E-post till lennart.andersson@soderhamn.com eller ring 0270-285539, alt 070-8168411.

Vi erbjuder konstruktiva möten och träffar med god gemenskap, tar emot och behandlar initiativ, som stämmer överens med föreningens målsättning.

Tag kontakt med någon styrelsemedlem eller tipsa om någon som du tror kan vara intresserad.

Lennart Andersson
Ordf

Nya medlemmar hälsas välkomna !

Medlemsavgiften är 150:- och betalas in på vårt
Bg 5705-0700

Ange namn och adress på talongen. Du kan också använda ett formulär på vår hemsida www.skargardsforeningen.se.
Välkomna, vi behöver dig !

Kultur och livslust

För många år sedan lyssnade jag till Biskop Ingemar Ström, som höll ett föredrag om Fritid i Framtid. Han berättade om sina barn-barn när de kom till sommartorp. Trots att de hade massor av leksaker med sig, och var uppvuxen med dagis, förskola, kastade de sig över farfar när han plockade fram sågen. Får jag såga farfar, får jag tälja. De ville göra något riktigt. Detta att vilja skapa finns inom oss alla, man som kvinna, barn eller vuxen.

Hur många gånger går man inte runt stugan och tänker på hur jag gjorde detta och vad bra det blev. Likaså alla kvinnor som hantverkar, de vill gärna dela med sig av sina kunskaper och färdigheter.

Det är oerhört viktigt för alla, för självkänslan att ha skapat någonting. Det spelar ingen roll om det gäller att skriva en text, att skapa eller framföra ett musikstycke, sy, brodera, sticka, snickra, tälja. Har ni tänkt på att alla som broderar och stickar så finns

en begåvning som kallas "naturvetenskaplig". Man jobbar med geometri, rymd och måttberäkningar, och ändå vet man inte om det. Många gubbar tycker, förspilld kvinnokraft eller sysselsättningsterapi.

I Kust & Skärgårdsföreningen finns det möjligheter att Skapa i det oändliga, **välkomna** !

Lennart Andersson
Ordf

*Barn är kreativa och vill göra något med
sina egna händer*

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening